

суверенітету; принцип демократизму суспільства, суспільного ладу; принцип конституційності, законності суспільного ладу; принцип політичного, економічного й ідеологічного плюралізму (багатоманітності); принцип етнічної багатонаціональності і політичної єдності українського народу; принцип соціальної справедливості тощо. Суспільний лад має таку систему: політичну, економічну, соціальну, культурну (духовну, ідеологічну).

Список використаних джерел:

1. Годованець В.Ф. „Конституційне право України”. – К: Атіка, 2001, 156 с.
2. Конституційне право України: Підручник / За редакцією В.Ф.Погорілка. – К.: Наукова думка, 2002, 732с.
3. Конституційне право України: Підручник для студентів вищих юридичних закладів і факультетів / За редакцією В.Я. Тація, В.Ф. Погорілка, Ю.М. Тодика. – К.: Український центр правничих студій, 1999, 374 с.

УДК 303.7

Радиш Ярослав Федорович,

доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління та адміністрування» КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти»

Поважук Олена Петрівна,

аспірантка спеціальності «Публічне управління та адміністрування», ступеня вищої освіти «Доктор філософії» КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти»

ПУБЛІЧНА ПОЛІТИКА: ТЕОРЕТИЧНИЙ ВИМІР І СУЧАСНА ПРАКТИКА

У статті аналізується феномен публічної політики як процес відображення інтересів суспільства через діалог з владою за допомогою налагодженого комунікаційного процесу. Розкрито теоретичні основи та зміст поняття публічна політика. Обґрунтовано актуальність його впровадження у вітчизняну науку.

Ключові слова: *публічність, публічна сфера, публічна політика, публічна влада, демократизація, державне управління.*

The article analyzes the phenomenon of public policy as a process of reflecting public interests through a dialogue with the authorities using an established communication process. The theoretical foundations and content of the concept of public policy are revealed. The relevance of its implementation in domestic science is substantiated.

Key words: *publicity, public sphere, public policy, public power, democratization, public administration.*

Постановка проблеми. Сьогодні публічна політика є системоутворюючим процесом владних відносин, що дозволяє державним структурам і населенню знаходити способи узгодження спільних інтересів і потреб, долати кризові ситуації і підтримувати цілісність політичної системи. Погоджуючись з цим твердженням, слід визначити основні поняття предметної області публічної політики.

Аналіз актуальних досліджень. У ХХ столітті питаннями взаємозв'язку «публічного» і «політичного» займалися Дж. Дьюї, Ч. Р. Міллс. Дж. Дьюї розглядав публічність як ресурс політики, за своєю суттю необхідний компонент держави, де політика здійснюється в публічних структурах, але не поширюється на приватну сферу. Вагомий внесок у вивчення публічної політики зробили вітчизняні та зарубіжні вчені. Серед них Дж. Андерсон, Н. Беляєва, Р. Даль, П. Кньопфель, Л. Ніковський, В. Парсонс, Н. Шматко. Вивченням публічної політики у новому інформаційному просторі займалися А. Атанесян, Н. Рябченко та інші.

Мета статті – розкрити теоретичні основи та зміст поняття «публічна політика» і з'ясувати шляхи й умови його цілеспрямованого впровадження у вітчизняну науку.

Виклад основного матеріалу. Поняття «публічна політика» у сучасному трактуванні входить у науковий дискурс у 70-х рр. минулого століття. З-поміж спроб його концептуального осмислення слід виділити ідеї німецького філософа та соціолога Ю. Габермаса, який спирався у своїх міркуваннях на власне трактування феномену публічної сфери.

Публіка в традиційному уявленні (від лат. *populous* – народ) – це народні маси, широка громадськість, народ, люди, які перебувають поза владою, є її об'єктом. Але публіка може бути і активною. Активність проявляється в тому, що народ критично оцінює владу, виявляє їй підтримку чи незгоду, намагається брати участь у прийнятті й реалізації політичних рішень. Наприклад, поняття «республіка» характеризує такий тип держави; яка є справою народу, творіння його рук і використовується в інтересах народу. Починаючи зі стародавніх греків і римлян, закони такої держави визначали порядок формування й функціонування владних інститутів, оберігаючи приватну сферу життєдіяльності людей від зазіхань публічної влади. Однак в епоху Середньовіччя держави, маючи в основному монархічну форму правління, не надто переймалися підданими, істотно обмежували приватну сферу життя, а публіка існувала як пасивна й покірنا маса. Однак із зародженням капіталістичного укладу, розвитком освіти, започаткуванням книгодрукування, появою преси, впровадженням міського самоврядування, масових партій, парламентів, всенародних виборів тощо публіка, як зазначає Ю. Габермас, набирає все більше активістського характеру – формується т. зв. резонерська публіка. Вона активно реагує на негаразди суспільного й державного життя, домагається розширення своїх прав і свобод, проявляє суспільні ініціативи, набуваючи ознак політичного суб'єкта. Суспільно-політичне життя за таких умов набирає якісно нового характеру.

У другій половині ХХ ст. ряд німецьких та французьких філософів (Т. Адорно, М. Горькаймер, Г. Маркузе, Ю. Габермас та ін.) піддали критиці традиційні погляди мислителів епохи Просвітництва на роль розумування, раціональності у суспільних справах і, насамперед, в політиці. Йшлося про концепції, згідно з якими раціонально мислячі, високоосвічені суб'єкти влади з власної ініціативи та за підтримки інтелектуалів приймають продумані, зважені рішення для розв'язання суспільних проблем. Не відкидаючи здоровий глузд як базовий принцип успішного функціонування сучасного суспільства, Ю. Габермас у праці «Структурні трансформації публічної сфери» (1962 р.) дійшов висновку, що сучасне суспільство повинно перейти від індивідуалізованої суб'єкт-об'єктної концепції здорового глузду до здорового глузду, що проявляється в процесі міжсуб'єктного спілкування. Такого типу раціональність потрібна там, де «життя разом, але в різний спосіб» у суспільному просторі і часі примушує людей шукати шляхи для досягнення згоди щодо того, як розв'язувати спільні проблеми. Обґрунтована на цій ідеї концепція т.зв. «комунікативної раціональності» («комунікативного розуму») лягла в основу нових теорій публічного простору, публічної сфери та публічної політики, які були підтримані науковцями і політиками країн розвиненої демократії. Як зазначає В. Парсонс, – «ідеї Габермаса мають далекосяжні наслідки і для теорії, і для практики. На теоретичному рівні вони наголошують на необхідності більшої уваги до мови, дискурсу й аргументації. На практичному рівні теорії Габермаса... вказали на необхідність пошуку нових аналітичних методів та інституційних процесів, що можуть слугувати для розвитку інтеркомунікативного підходу до формування і здійснення публічної політики» [1].

Публічна сфера як «інституціоналізована арена дискурсивної інтеракції» (Ю. Габермас), простір, в якому громадяни вільно обговорюють суспільно важливі питання, – це насамперед те, що знаходиться поза сферою приватного життя: особистого, сімейного, домашнього. По-друге, вона концептуально відмінна від процесів у державних органах. Тут виробляються і циркулюють дискурси, які можуть бути критичними щодо державної політики та способу аргументації посадових осіб. По-третє, вона відмінна і від сфери економіки, адже це місце дебатів і обговорень, дискурсивних, а не економічних відносин. Отже, публічна сфера – це універсальне, загальнодоступне і в той же час абстрактне «місце» громадянського суспільства, концептуальний простір, в якому недопустимі приватні інтереси, де нівелюються соціальні нерівності і його члени спілкуються як рівні. Розвитку публічної сфери сприяють інститути громадянського суспільства, засоби масової інформації (особливо, радіо і телебачення), заклади культури (театри, концертні зали, бібліотеки тощо), громадські місця (парки, площі, сквери), спортивні арени, мережа Інтернет, соціальні мережі, блогосфера тощо. Названі формування мають одночасно й статус інституцій публічної сфери. Важливо, щоб формуванню публічної сфери сприяли державні інституції, навчальні заклади, сім'я, приватний бізнес тощо.

Наявність і функціонування публічної сфери створює умови для формування якісно нового політичного процесу, нових сутнісних ознак політики, які акумулюються в понятті «публічна політика». Публічна політика – це політика, яку розробляють і здійснюють не лише органи влади (т.зв. інститути «публічної влади» – державні та муніципальні), а й дійові особи публічної сфери: інститути громадянського суспільства, науковці, експерти, лідери громадської думки, журналісти, засоби масової інформації тощо. Основними функціями публічної сфери щодо політики є такі: артикуляція

життєво важливих суспільних інтересів, участь у виробленні державної політики, публічний контроль за діяльністю влади, політико-культурне просвітництво громадян. Однак слід мати на увазі, що, по-перше, держава як загальнонаціональний інститут покликана репрезентувати інтереси народу, тоді як інститути громадянського суспільства представляють групові, корпоративні інтереси, а тому не здатні брати на себе функції публічної загальнонаціональної влади. Отже, публічна політика потребує держави, але держава без інститутів публічної сфери не зможе акумулювати багатоманітні потреби й інтереси громадян. Якщо вузько державно-бюрократичні, партійні, олігархічні, конфесійні чи інші корпоративні інтереси домінують в політичному процесі, політика не може вважатись публічною. По-друге, поняття «public policy» має дещо відмінне трактування у США та країнах європейського континенту. В Америці наголошується на тому, що публічна політика здійснюється через дію держави, урядових чиновників, держaparату в умовах функціонування демократії, громадянського суспільства, політичного плюралізму, конкуренції та децентралізації. У Європі вважається, що це – вироблення політико-управлінських рішень державою за умов демократичної участі всіх груп населення, їх організацій, узгодження інтересів, комплексне бачення проблеми та її розв'язання через політичну дію уряду[2].

У розвинених демократіях публічна політика неможлива без активної участі громадян і громадських організацій на всіх етапах її здійснення: від розробки політичного курсу і надання йому легітимності до його реалізації, моніторингу та оцінки. У відкритих суспільствах діють двосторонні канали комунікації, що дозволяють громадянам не тільки вимагати, але і пропонувати власні рішення існуючих проблем, а – урядам не тільки інформувати і прислухатися, але реагувати і включати громадян до процесу прийняття рішень[3].

Таким чином, незважаючи на появу в політичній науці великої кількості досліджень, де публічна політика представлена через призму просторового концепту, ця тема ще вимагає свого детального вивчення і уточнення. Дослідницький інтерес викликають проблеми, пов'язані з моделюванням поля публічної політики в умовах політикоінституціональних змін, глобалізацією світової системи, формуванням нового типу співтовариств і нового типу управління, нового характеру взаємодії акторів у внутрішньополітичному і міжнародному середовищі та ін.

Список використаних джерел:

1. Данько Ю. А. Дослідження публічної політики у політичному дискурсі [Електронний ресурс] / Ю. А. Данько // Сучасне суспільство. - 2016. - Вип. 1. - С. 30-38.
2. Парсонс В. Публічна політика. Вступ до теорії й практики аналізу політики; пер. з англ. [В. Парсонс]. – К.: Вид. дім. «Києво-Могилянська академія», 2006. – С. 65; 57–59.
3. Рудакевич О. Публічна політика в контексті українських реалій / О. Рудакевич // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. - 2016. - Вип. 3-4. - С. 255-266. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzipiend_2016_3-4_23

УДК – 373.2./3.091(477.44)

Редько Сергій Петрович,

*студент спеціальності «Публічне управління та адміністрування»,
ступеня вищої освіти «Магістр» КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти»*

МЕХАНІЗМИ ВЗАЄМОДІЇ ТА РЕГУЛЮВАННЯ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ЗІ ЗМІ

В даній статті розглянуто нормативно-правове забезпечення процесів ефективної взаємодії органів публічної влади, ЗМІ на основі демократичних принципів відкритості та прозорості, що можливе лише за умови зміни характеру інформаційних зв'язків між ними.

Ключові слова: *органи публічної влади, засоби масової інформації, інформаційні зв'язки*

This article considers the legal framework for the effective interaction of public authorities, the media on the basis of democratic principles of openness and transparency, which is possible only if the nature of information links between them.

Keywords: *public authorities, mass media, information connections*

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку української державності характеризується необхідністю підвищення прозорості та відкритості діяльності органів публічної влади, формуванням партнерських відносин між інституціями держави та суб'єктами громадянського суспільства [3]. Вказані процеси обумовлюють необхідність удосконалення взаємодії влади із ЗМІ для вирішення